

Od wydawcy (Mariusz Wróbel)	11
Od autorki	13
Wykaz skrótów	15
Instytucje kultury i ich statutowe obowiązki	17
Rozdział I Utwór i jego rodzaje	19
1.1. Definicja utworu	20
• Co oznacza słowo „utwór” w kontekście prawa autorskiego?	20
• Utwór a prawa własności	22
• Czy prawo autorskie i prawo własności są tym samym?	22
• Kiedy twórca wyzbywa się prawa własności do utworu?	22
• Utwór a nośnik utworu – jakie są prawne konsekwencje tego rozróżnienia?	22
• Jak wiele musi być twórczości w utworze?	23
• Jak poznać, w praktyce, czy coś jest utworem, czy też nie podlega ochronie prawno-autorskiej?	23
• Lekcja muzealna i karta muzealna jako utwory	24
• Od kiedy utwór jest chroniony przez prawo autorskie?	24
1.2. Rodzaje utworów	25
1.2.1. Utwór inspirowany, opracowanie – o czym należy pamiętać	25
• Utwory inspirowane w instytucji kultury	25
• Jak zdefiniować utwór inspirowany?	25
• Kiedy mówimy o utworze inspirowanym, a kiedy o opracowaniu?	26
• Jakie są konsekwencje prawne w przypadku inspiracji?	26
• Czy inspirując się utworem X przy tworzeniu własnego dzieła, musimy pytać twórcy utworu X o zgodę?	26
• Opracowanie	26
• Czy zezwolenie twórcy na sporządzenie opracowania jest konieczne? ..	26
• Czym jest opracowanie?	27
• Kiedy opracowanie podlega ochronie prawa autorskiego?	27
• Czy tłumaczenie nosi znamiona twórczości i jest chronione przez prawo autorskie?	27
• Czy do rozpowszechniania opracowania/tłumaczenia/przeróbki utworu potrzebna jest zgoda jego twórcy?	27

• Czy na opracowaniu należy wymieniać twórcę utworu pierwotnego? ..	28
• Gdzie kończy się inspiracja? ..	28
• Czy zawsze można odróżnić opracowanie, naśladownictwo, inspirację, plagiat? ..	28
• Jakie warunki trzeba spełnić, by móc rozpowszechnić opracowanie? ..	28
1.2.2. Zbiory, utwory połączone i utwory zbiorowe w działalności instytucji kultury ..	29
• Czy zbiory należy traktować jako utwory chronione przez prawo autorskie? ..	29
• Co to jest utwór połączony i kto musi wyrazić zgodę na jego rozpowszechnianie? ..	30
• Co to jest utwór zbiorowy i komu przysługują prawa autorskie do niego? ..	31
1.3. Prawa twórcy ..	32
1.3.1. Twórca ..	32
• Kim jest twórca w myśl prawa autorskiego? ..	32
• Kto może być, w świetle ustawy, twórcą? ..	32
1.3.2. Współtwórca ..	33
• Utwór wspólny rozłączny – co to takiego? ..	33
• Komu przysługują prawa autorskie do dzieła wspólnego? ..	33
• Jakie prawa przysługują współtwórcom? ..	34
• Czy pomocnik może zostać uznany za współtwórcę? ..	34
• Czy praca korektora nosi znamiona twórczości? ..	34
• Kiedy możemy mówić o współtwórczości? ..	35
1.3.3. Twórca anonimowy ..	36
• Czy anonimowemu twórcy przysługują jakieś prawa? ..	36
1.3.4. Prawa osobiste twórcy i ich ochrona ..	37
• Jakie prawa przysługują twórcy? ..	37
• Czy twórca może zrzec się praw autorskich? ..	37
• Do czego uprawnia twórcę prawo do rzetelnego wykorzystania utworu? ..	37
• Prawo do autorstwa utworu. Co to oznacza? ..	38
• Prawo twórcy do nienaruszalności treści i formy utworu. Na co powinny zwracać uwagę instytucje kultury? ..	38
• Do kogo należy decyzja o pierwszym udostępnieniu utworu publiczności? ..	39
• Co w praktyce oznacza zapis, iż twórca ma prawo do nadzoru nad korzystaniem z utworu? ..	39
• Ochrona praw autorskich osobistych ..	39
1.3.5. Prawa majątkowe twórcy i ich ochrona ..	40
• Kto jest uprawniony do rozporządzania utworem i pobierania wynagrodzenia z tytułu korzystania z utworu? ..	40

• Czy twórca może zrzec się wynagrodzenia? Na jakich zasadach twórca może rozliczać się z instytucją kultury?	40
• Ochrona praw autorskich majątkowych..	40
• Czego może domagać się twórca, którego prawa zostały naruszone?	41
• Odpowiedzialność karna	42
• Czy osoba/instytucja naruszająca prawo autorskie ponosi odpowiedzialność karną?	42
1.3.6. Prawa autorskie zależne	43
• Czym jest prawo zależne i co się z nim wiąże?	43
• Jakie mogą być konsekwencje złej regulacji umowy między twórcą a instytucją kultury?	43
1.4. Czas ochrony praw autorskich	44
• Jak długo prawa autorskie chronione są przez prawo?	44
• Jak długo twórca może domagać się realizacji roszczeń?	45
• Po jakim czasie wygasają prawa do roszczeń z tytułu naruszenia praw autorskich?	45
1.5. Promocja instytucji kultury. Od pomysłu do realizacji	45
1.5.1. Pomysł na kampanię promocyjną instytucji kultury	46
• Czy idee, pomysły, receptury etc. są chronione przez prawo autorskie? . . .	46
• Czy, w myśl prawa autorskiego, pomysł jest utworem?	46
• Czy pomysły są chronione przez prawo autorskie?	47
1.5.2. Hasło promocyjne	47
• Slogan promocyjny jako wynik inspiracji cudzym dziełem artystycznym	49
• Jakie są konsekwencje prawne w przypadku inspiracji?	49
• Hasło promocyjne jako opracowanie	49
• Inspiracja, opracowanie czy plagiat hasła promocyjnego...	49
• Sposoby ochrony hasła promocyjnego...	49
1.5.3. Logotyp instytucji kultury.	51

Rozdział II Zbiory w archiwum instytucji kultury – status prawny zbiorów

53

• Czy można upowszechniać stare plakaty, czy można zorganizować wystawę obrazów, podarowanych przez anonimowego darczyńcę, czy można korzystać z archiwalnych fotografii pochodzących np. z roku 1970? Jak dotrzeć do nieznanego twórcy?	54
2.1. Starych fotografii czar... zagadnienia czasu ochrony praw autorskich . . .	56
• Od kiedy fotografia traktowana jest jako utwór?	56
• Kiedy fotografię należy traktować jako utwór chroniony prawem autorskim? Jakie są wyznaczniki twórczości w fotografii?	56

• Po jakim czasie wygasają autorskie prawa majątkowe?	57
2.1.1. Zastrzeżenie praw autorskich i jego znaczenie dla zbiorów instytucji ..	61
• Zastrzeżenie prawa autorskiego na „starych fotografiach” – wymóg formalny ochrony	61
• Od kiedy utwór chroniony jest przez prawo autorskie?	61
• „Stara fotografia” utworem? Pod jakimi warunkami będzie chroniona przez prawo autorskie?	61
• Kto powinien być uczynić zastrzeżenie na „starych fotografiach”?	63
2.1.2. Forma i treść zastrzeżenia prawa autorskiego na fotografiach	64
• Jaka forma zastrzeżenia na fotografiach obowiązywała wg wcześniejszych wersji prawa autorskiego?	64
2.1.3. Konsekwencje braku zastrzeżenia praw na fotografiach. Czy można wykorzystywać „stare zdjęcia”?	67
2.1.4. Odbitki i reprodukcje a zastrzeżenie praw autorskich	69
2.2. Fotografie reporterskie w zbiorach instytucji kultury	71
• Czy i kiedy można uznać fotografię reporterską za utwór?	71
• Jak zdefiniować fotografię reporterską?	72
2.2.1. Wyłączenie „starych fotografii reporterskich” spod ochrony	74
• Czy fotografie prasowe i reporterskie wykonane w latach 1952–1994 znajdują się pod ochroną prawa autorskiego?	74

Rozdział III Pracownik instytucji kultury, który jest twórcą lub artystą wykonawcą

3.1. Utwory pracownicze „zwykłe”	78
• Kiedy pracodawca nabywa praw autorskich do utworu stworzonego przez pracownika?	78
• Kogo należy uznać za pracownika instytucji kultury?	78
• Czy instytucja kultury może zatrudniać osoby niepełnoletnie?	79
• Pracownik, pracodawca i ... utwór	82
• Pod jakim warunkiem pracodawca nabywa praw autorskich majątkowych do utworu wykonanego przez pracownika?	83
• Milczenie pracodawcy a przyjęcie utworu... ..	84
3.2. Naukowe utwory pracownicze	85
• Utwór naukowy pracowniczy – co to takiego?	86
• Prawo do pierwszej publikacji	87
• Wynagrodzenie dla twórcy	88
• Wygaśnięcie prawa do pierwszej publikacji	88
3.3. Wizerunek pracownika	89
• Czy instytucja kultury może nabyć praw do wizerunku swoich pracowników?	89

• Co to jest wizerunek?	90
• Pod jakim warunkiem wolno rozpowszechniać wizerunek pracowników?	90
• Czy instytucja kultury ma prawo do umieszczania zdjęć swoich pracowników na materiałach promocyjnych i na stronie internetowej? ..	92
• Czego może żądać pracownik, którego wizerunek jest wykorzystywany i rozpowszechniany bez jego zgody?	93
3.3.1. Wizerunek aktora – pracownika, czyli o masce artystycznej i nie tylko	94
• Jakie prawa dotyczące ochrony wizerunku przysługują artyście wykonawcy?	94
• Moment nabycia praw do artystycznego wykonania	95
Rozdział IV Dozwolony użytek w instytucjach kultury	99
• Dozwolony użytek prywatny, kiedy można z niego skorzystać?	99
• Kiedy i pod jakimi warunkami można nieodpłatnie korzystać z utworów?	99
4.1. Instytucje naukowe/oświatowe i problem „licencji edukacyjnych”	100
• Co to jest dozwolony użytek publiczny?	100
• Do czego upoważnia prawo do dozwolonego użytku instytucje naukowe i oświatowe?	103
• Czy za wykorzystywanie utworów w celach edukacyjnych można pobierać opłaty?	103
4.2. Prawo cytatu i prawo przedruku w działalności instytucji kultury	104
• Pod jakimi warunkami wolno przytaczać w utworach fragmenty innych utworów lub drobne utwory w całości?	104
• Wydając gazetkę w instytucji kultury... do czego upoważnia prawo przedruku i kiedy można z niego skorzystać?	105
4.3. Wystawienie dzieł plastycznych przez instytucję kultury w ramach dozwolonego użytku	106
• Czy instytucja kultury – właściciel dzieła plastycznego – może wystawić bez ograniczeń dzieła plastyczne, jeśli tylko nie osiąga z tego tytułu korzyści majątkowych?	106
• Czy spadkobiercy autora, którego dzieło wystawiane jest w instytucji kultury, mają prawo żądać udziału w zyskach ze sprzedaży biletów? ..	107
• Jakiego typu utwory instytucja kultury może rozpowszechniać bez ograniczeń?	107
4.4. Fundusze Martwej Ręki – komu, ile i za co płacimy	110
• Kiedy instytucja kultury ma obowiązek przekazywania wpłat na Fundusz Promocji Twórczości?	110

• Kiedy i jakie kwoty należy przekazywać na rzecz Funduszu Promocji Twórczości?	111
Rozdział V Umowy prawno-autorskie w instytucji kultury	113
5.1. Umowa o przeniesienie praw autorskich i umowa licencyjna	113
• Przeniesienie praw autorskich – jaka umowa nam to zagwarantuje?	114
• Czym różni się umowa licencyjna od umowy dotyczącej przeniesienia praw autorskich?	114
• Licencja wyłączna i licencja niewyłączna w prawie autorskim – czym się różnią i jakie konsekwencje prawne ze sobą niosą?	115
• Czas obowiązywania umów	115
• Domniemanie prawne przy licencji	115
5.2. Co powinna zawierać umowa – krok po kroku	117
Rozdział VI ZAIKS i inni, czyli komu, kiedy i za co płacimy	121
• Przekazywanie tantiem w praktyce. Przykłady „z życia wzięte”	125
Bibliografia	133
Literatura uzupełniająca	134
Ustawy i dyrektywy	135
Zadaj pytanie Autorce	207